

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Det Radikale Venstres Program vedtaget på Landsmødet i Odense 20. og 21. Maj 1905

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1905

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

DET RADIKALE VENSTRES PROGRAM

VEDTAGET PAA LANDSMØDET I ODENSE
20. OG 21. MAJ 1905

1906 h 870.

ODENSE
ANDELSBOGTRYKKERIET I ODENSE
1905

I 1872 skabte »det forenede Venstre« det Program, som blev Grundlaget for et Slægtleds politiske Arbejde. I Spidsen derfor satte det Ordene: *Juni-Grundloven er Folkets moralske Ret.*

Ingen over og ingen ved Siden af Folketinget var Hørups skarpe Form for dette samme Krav.

Her overfor satte Højre *Tingenes Ligeberettigelse*, og de Moderate *Overenskomsten med Landstinget*. Højres Opfattelse førte ud i *Provisoriet*, medens de moderates førte til *Forliget*. Det betød i begge Tilfælde Folketingets Ydmygelse.

Det andet Hovedpunkt i det forenede Venstres Program var Kravet om, at Samfundsudviklingen skulde føres fremad i Juni-Grundlovens Aand. Under Forfatningskampen lykkedes dette ikke. Efter Systemskiftet af 1901 kom Prøvetiden for Venstreflertallet. Man kunde have ventet, at Regeringen med Folketinget i Ryggen havde vendt sig mod Landstinget og med Iver og Styrke havde hævdet og fremmet Venstres Krav. Dette skete ikke. I Stedet for et *Folketingsministerium* fik vi et *Mæglingsministerium*, der lagde sig til Ro i »den givne Magtfordeling«. Forliget med Landstinget blev Maal og Middel.

Resultaterne af denne Politik siden Systemskiftet ligger deri, at Landstinget langt mere end Folketinget har præget Lovgivningen. Vi har i den økonomiske Politik faaet Reforme, der har lettet Besiddelsen og tynget Arbejdet. I det Væsentlige

har vi kun opnaaet, hvad Venstre *ikke* vilde unde de sidste Højreregeringer. Derimod venter vi bestandig paa de Reformer, som vi aldrig fik, fordi *Højre* ikke vilde dem.

Da J. C. Christensen svigtede paa det militære Spørgsmaal og ved sit Ministeriums Dannelse valgte tilhøjre i sit Parti med Forbigaaelse af venstre Fløj, hidførte han bevidst den Sprængning af Reformpartiet, som i længere Tid var ventet.

Følgen blev den Kamp, der allerede nu er i fuld Gang over det hele Land og har bragt Vælgernes politiske Interesse op til en Højde og Styrke, som er ukendt her i Landet siden Firserne. Og i Dagene 20.—21. Maj 1905 har 5—600 Repræsentanter for Venstrevælgere i Landets Folketingskredse været samlede til et Landsmøde i Odense og har her vedtaget at danne *Det radikale Venstre*, som Udtryk for en hele Landet omfattende Vælgerorganisation.

I nedenstaaende Program har vi fremsat vore Hovedkrav i militære, forfatningsmæssige, økonomiske og aandelige Spørgsmaal.

Det danske Samfund er nu et andet, end det danske Samfund i 1872. Livet har skabt nye Former og har paa mange Punkter givet os en ny Lære. Og navnlig har det givet os den sikre Erkendelse, at *den økonomiske Frigørelse* er det første og største af Demokratiets Bud.

I vort Program, som i vort Arbejde, vil vi holde os dette Maal for Øje. Vi vil betrygge vort Folks Tilværelse ved at fastslaa, at vi vil leve i ubrydelig Fred. Vi vil føre det fremad mod fuld Frihed og gennemført Selvstyre.

Vi opfordrer da Vælgerne til at samle sig om Det radikale Venstre i faste Organisationer. Troskab mod Principperne, Aabenhed i den politiske Færd, Plan og Kraft i Arbejdet, — og vi vil atter skabe en høj og klar Dag om Demokratiet i Danmark.

Det radikale Venstres Program.

I.

Danmark erklærer sig vedvarende neutralt.

Danmark støtter og fremmer de hjemlige og internationale Bestræbelser for Fred og Ret, særlig ved Indgaaelse af Voldgiftstraktater.

Hærens og Flaadens Hovedopgave er som Grænse- og Søpolitivagt at varetage Landets Neutralitetspligter. Militærudgifterne nedbringes til hvad dette Formaal nødvendigt kræver.

Kjøbenhavn erklæres for en aaben By. Den bestaaende Fæstning nedlægges.

II.

En Forfatningsforandring gennemføres i Juni-Grundlovens Aand. Den privilegerede Valgret til Landstinget afskaffes. I vigtige Spørgsmaal gives Adgang til direkte Folkeafstemning.

Valgret indtræder med Fuldmyndighed. Fattighjælp ydet paa Grund af Sygdom og Arbejdsløshed berøver ikke Valgret. Kvinder faar kommunale og politiske Rettigheder lige med Mænd, Tyende lige med andre Borgere.

En retfærdig Ordning af Folketingsvalgkredsene

gennemføres ufortøvet enten ved en Grundlovsændring eller ved Opfyldelse af Grundlovens Bud. Fremtidige Ændringer i Valgkredsinddelingen sker efter faste Regler. Omvalgssystemet med Kommuneafstemning indføres.

En Ministeransvarlighedslov gennemføres.

De kommunale Raad vælges ved hemmelig Afstemning med lige og almindelig Valgret og Forholdstal.

Kommunernes Selvstyre udvides, særlig med Hensyn til Beskatning og i Forholdet til Amdsraad og Regering. Byraadene vælger selv Borgmestre. Hvor Kommunevælgerne Flertal forlanger det, skal vigtige Sager forelægges aarligt Kommunestevne.

Rang, Titel og Ordensvæsen afskaffes.

III.

Ved Paaligningen af de fornødne Skatter tilstræbes en Formindskelse af den bestaaende økonomiske Ulighed.

Indkomst- og Formueskatten saavel som den kommunale Beskatning ændres med dette Formaal for Øje. Ejendomsskylden omdannes under Hensyntagen til Principerne for en Grundværdibeskatning. Naar offentlige Foranstaltninger medfører en Stigning af Grundværdien, sikres der Kommune og Stat Andel i Værdistigningen.

Arveafgiften gøres progressiv.

Finanstolden paa de almindelige Livsfornødheder og Raastoffer nedsættes efterhaanden, indtil den ganske kan bortfalde.

Beskyttelsestolden ophæves planmæssig gradvis med billigt Hensyn til bestaaende Erhverv.

Overfor de Virksomheder, der er faktiske eller retlige Monopoler, værnes Samfundets Interesser, om fornødent ved Virksomhedernes Overtagelse af Kommune eller Stat.

Der oprettes et Ministerium for Handel, Skibsfart, Haandværk og Industri.

IV.

Den bestaaende økonomiske Ulighed formindskes gennem en planmæssig social Reformlovgivning.

Oprettelsen af selvstændige Husmandsbrug fremmes ved Indførelse af offentligt Arvefæste under betryggende Brugsvilkaar. Lodderne gøres som Regel saa store, at de drevne som almindelig Markbrug kan sikre Brugeren en økonomisk selvstændig Tilværelse. De tilvejebringes ved Udstykning af Jord, som Stat og Kommune ejer eller indkøber hertil.

Ved Lovgivning om Len, Stamhuse og Fideikommissgodser sikres Samfundets Interesse i Ordningen af Jordbesiddelsen og dets Andel i disse Værdier.

Der ydes Bidrag af Kommune eller Stat eller af begge i Forening til Forsikring mod Arbejdsløshed.

Lovgivningen om Ulykkesforsikring udvides til alle Arbejdere i By og paa Land.

Forsikring mod vedvarende Arbejdsudygtighed indføres.

Staten gaar som Arbejdsgiver i Spidsen for en Begrænsning af Arbejdstiden. Hvor Arbejdets Natur kræver det, begrænses Arbejdstiden ved Lov.

Tyendeloven ophæves og erstattes med en human Lovgivning.

Loven om Alderdomsunderstøttelse forbedres. Det umiddelbare Understøttelsesprincip bevares. Der indføres faste Minimumstaxter.

Statens Omsorg for forsømte Børn gennemføres i videst muligt Omfang.

Skærpet og mere omfattende sanitært Tilsyn med Boliger og Næringsmidler tilvejebringes.

Staten yder de frivillige Ædruelighedsbestræbelser virksom Støtte.

V.

Grundlovens Løfter om Retsplejen gennemføres. Adgangen til at bringe Administrationens Afgørelser for Domstolene udvides.

Krigsretterne omskabes. Deres Virksomhedsomraade indskrænkes til militære Tjenesteforseelser.

De gejstlige Retter ophæves.

Straffelovgivningen bringes ved en gennemgribende Forandring i Overensstemmelse med Nutidens Opfattelse af Forbrydelse og Straf. Legemlige Straffe afskaffes.

I den civile Lovgivning tilstræbes nordisk Fællesskab.

VI.

Ved Statens Virksomhed for Folkeoplysning og Aandsliv sættes som Maal at give alle lige Adgang til Kundskab og gøre alle delagtige i vor Kultur. Det tilstræbes at bevare og udvikle den nationale Samfølelse med vore Landsmænd udenfor Danmark.

Aandslivets Frihed anerkendes paa ethvert Omraade.

De bestaaende Rester af Censur afskaffes.

I den offentlige Skole tilstræbes Enhedsskolen.

En virkelig Undervisningsreform i Folkeskolen gennemføres.

Skolen unddrages det gejstlige Tilsyn. Folkeskolens Lærere løses fra deres tvungne Forhold til Kirken. Det er Forældrene tilladt at fritage deres Børn for Religionsundervisningen. Naar Læreren ønsker det, fritages han for Religionsundervisningen. Den fornødne Tid til Religionsundervisning gives. Vejledende Tillidsmænd udgaaede fra Skolens egen Kreds indføres. Forældrenes Indflydelse paa Skolen udvides. Frie Skoler kan støttes af det offentlige, naar de staar Maal med den offentlige Skole og ikke skønnes at fremme Klasseinteresser.

Ved den videregaaende Udvikling af Valgmenighedernes Frihed og Menighedernes Selvstyre muliggøres Overgangen til et frit Menighedsliv uden Statens Indblanding. Rigsdagens Lovgivningsmyndighed paa det kirkelige Omraade opretholdes.

Borgerlige Embedshandlinger foretages af borgerlige Myndigheder.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk